

การบริการวางแผนครอบครัว ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขสมาคมสตรีไทย สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
เปรียบเทียบภูมิหลังและภาวะทางสังคมของผู้มารับบริการตลอดทุกขั้นตอน
กับผู้มารับบริการเฉพาะในระยะแรก

นางสุธีรา เฝ้าโกศลดิษฐ์

005791

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต (สาขาสังคมสงเคราะห์)

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

FAMILY PLANNING SERVICE AT THAI WOMEN ASSOCIATION HEALTH CENTER,

DEPARTMENT OF HEALTH, BANGKOK METROPOLIS: A COMPARATIVE

STUDY OF BACKGROUND AND SOCIAL CONDITIONS

OF CONTINUED USERS AND DROPOUTS

Mrs. Suteera Phaopoksathit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Sociology (Social Work)

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

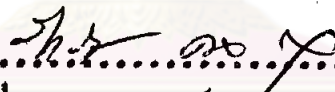
1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริการวางแผนครอบครัว ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขสุพรรณบุรี
กรุงเทพมหานคร: เปรียบเทียบภูมิหลังและภาวะทางสังคมของ
ผู้มารับบริการตลอดทุกชั้นตอนกับผู้มารับบริการเฉพาะในระยะแรก
โดย นางสาว นงนุช โภคสถิตย์
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัตยญา สัตยญาวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัตยญา สัตยญาวิวัฒน์)

.....กรรมการ
(นางสาวสมทรง ฆนตรวิทย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริการวางแผนครอบครัว ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขสมาคมสตรีไทย
 สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร : เปรียบเทียบภูมิหลังและภาวะทางสังคม
 ของผู้มารับบริการตลอดทุกชั้นตอน กับผู้มารับบริการเฉพาะในระยะแรก
 ชื่อผู้ศึกษา นางสาวสุธีรา เฒ่าโกลสสถิตย์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัตยญา สัตยญาวิวัฒน์
 ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมสงเคราะห์
 ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ของการศึกษานี้แบ่งเป็น 2 ประการคือ เพื่อเปรียบเทียบภูมิหลัง
 และภาวะทางสังคมของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวทุกชั้นตอนกับผู้มารับบริการวางแผน
 ครอบครัวเฉพาะระยะแรก ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขสมาคมสตรีไทย สำนักอนามัย กรุงเทพ
 มหานคร และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมารับบริการของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว

ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ ได้จากผู้มารับบริการ ซึ่งแยกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ
 ผู้รับประทานยาคุมกำเนิด ฉีดยา และการใส่ห่วงอนามัย เลือกผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น
 200 คน เป็นผู้มารับบริการทุกชั้นตอน 100 คน และผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก 100 คน

จากการศึกษาพบว่า ผู้มารับบริการทั้งสองประเภทมีลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน
 กัน สิ่งที่คล้ายคลึงกันก็คือ ระดับการศึกษา อายุที่มารับบริการ ฐานะทางเศรษฐกิจ และ
 แหล่งข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ส่วนที่แตกต่างกันก็คือ สถานภาพการสมรส
 และจำนวนบุตร

ปัจจัยที่มีผลต่อการมารับบริการวางแผนครอบครัวมีดังนี้คือ ผลข้างเคียงสำหรับผู้
 รับประทานยา ความต้องการมีบุตรเพิ่มสำหรับผู้ฉีดยา ความต้องการมีบุตรเพิ่มและแพทย์แนะนำ
 ให้เลิกใช้สำหรับผู้ใส่ห่วงอนามัย

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า มีทั้งยอมรับและไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
 ทั้งนี้คือ

ก. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า ผู้มารับบริการทุกชั้นตอนมีการศึกษาสูงกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ข. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า สามีของผู้มารับบริการทุกชั้นตอนมีระดับการศึกษาสูงกว่าสามีผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ค. ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า ผู้มารับบริการทุกชั้นตอนมีระดับเศรษฐกิจสูงกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ง. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า สตรีผู้ที่ทำงานนอกบ้านส่วนใหญ่จะเป็นผู้มารับบริการทุกชั้นตอนมากกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

จ. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า สามีผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรกส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำงานอย่างใช้แรงงานมากกว่าสามีผู้มารับบริการทุกชั้นตอน

ฉ. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า ผู้มารับบริการทุกชั้นตอนน่าจะมีบุตรมากกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ช. ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า ผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวทุกชั้นตอนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยมารับบริการอื่นๆ ที่ศูนย์มากกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ซ. ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า ผู้มารับบริการทุกชั้นตอนส่วนใหญ่มีอายุอยู่กลางวัยเจริญพันธุ์มากกว่าผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Family Planning Service at Thai Women Health Center,
 Department of Health, Bangkok Metropolis: A Comparatives
 Study of Background and Social Conditions of Continued
 Users and Dropouts.

Name   Mrs. Suteera Phaopoksathit

Thesis Advisor   Assistant Professor Sunya Sunyavivat, Ph. D.

Academic Year   1980

ABSTRACT

The objectives of the study are two folds: to compare the background and social conditions of continued users and dropouts at Thai Women Association Health,Center, Department of Health, Bangkok Metropolis and to study factors affecting the contraceptive continuation rate of the users .

The data for this study were collected from 3 groups of contraceptive adopters classified by kinds of contraception: oral pill, DMPA injectable and intrauterine devices (IUD). Questionnaires were administered to 200 women: 100 contraceptive continued users and 100dropouts.

The study found some similarity and dissimilarity in characteristics of the two categories of respondents. Those in similarity, for example, educational level, fecundity age, economic status and sources of knowledge about contraceptive methods. The differences are marriage status, numbers of children and original domiciles.

Factors affecting the continuation rate are as follow:- side effect for the pill users, desire for more children for the DMPA group, and desire for additional children and doctor advice for IUD users.

In addition, elicited data confirmed and refused some hypotheses as follow:

a. The data refused the hypotheses that the continued users should have a higher educational level.

b. The study also refused the hypotheses that educational level of continued users husband should be higher than that of the dropouts.

c. The data from this study confirmed the hypotheses that economic status of the continued users should be higher than that of the dropouts.

d. The data also refused the hypotheses that those women who go out to work should have a higher continuation rate than those who do not..

e. It was hypothesized that women whose husband are manual workers should be dropouts rather than continued users. This hypotheses was disconfirmed by the study.

f. The data also dismissed the hypotheses that the continued users are those who have more children than the dropouts.

g. Another confirmed hypotheses is that continued users are those women who also come to health clinic for other services more than dropouts.

h. The last hypotheses refused by the study is that those women in middle state of fecundity should be more continued users than dropouts.

กิติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้นั้น ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันญา สันญาวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมการศึกษานี้ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่แรกเริ่มจนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เสรีมี ปุณณะหิตานนท์ ที่ได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล ประธานกรรมการ และคุณสมทรง ยนตรักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

ผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลจากแพทย์หญิงไพฑูริย์ บุญวานิช คุณมา เพ็ญ หงษ์น้อย นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลและพนักงานวางแผนครอบครัวประจำศูนย์บริการสาธารณสุขสุษมาคมสตรีไทย สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร จึงใคร่แสดงความขอบพระคุณมา ณ. ที่นี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจอย่างดียิ่งคือ คุณสุรางค์ บัวบุศย์ คุณสมศักดิ์ เข่าโลกสถิตย์ พ.ท. หญิงจำเรียง ทองแถม ณ.อยุธยา คุณกฤตยา อารณวิจกุล และอาจารย์ยุพา อ่อนท้วม พร้อมกันนี้ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่านที่มีโลกदानาม ณ. ที่นี้ ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปโดยสวัสดิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ญ
รายการรูปประกอบ.....	ฎ
รายการภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. ระเบียบวิธีวิจัย.....	9
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
4. ลักษณะทั่วไปของผู้มารับบริการทั้งสองประเภท.....	36
5. การศึกษาข้อมูล.....	67
6. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	101
ประวัติผู้เขียน.....	115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ร้อยละของวิธีคุมกำเนิดที่ผู้มารับบริการทั้งสองประเภทใช้	37
2. จำแนกอายุของผู้มารับบริการตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	39
3. จำแนกอายุของสามีผู้มารับบริการทั้งสองประเภทตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	41
4. จำแนกจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของผู้มารับบริการ จำแนกตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	43
5. จำแนกจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของสามีผู้มารับบริการ ตามวิธีคุมกำเนิดที่ผู้มารับบริการเลือกใช้	45
6. จำแนกสถานภาพการสมรสของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	46
7. จำแนกจำนวนบุตรของผู้มารับบริการทั้งสองประเภท ตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	48
8. จำแนกการทำงานของผู้มารับบริการทั้งสองประเภท ตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	49
9. จำแนกฐานะเศรษฐกิจของผู้มารับบริการทั้งสองประเภท ตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	51
10. จำแนกศาสนาของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว ตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	53
11. จำแนกภูมิฐานะเดิมของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว ตามวิธีคุมกำเนิดที่เลือกใช้	56
12. สาเหตุที่ผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรกเลิกใช้วิธีคุมกำเนิดที่ได้รับบริการจากศูนย์ฯ จำแนกตามวิธีใช้	58
13. ร้อยละของการเคยรับการคุมกำเนิดหลังจากที่เลิกใช้บริการของศูนย์ฯ แล้ว ของผู้มารับบริการเฉพาะระยะแรก	60

14. ร้อยละของวิธีคุมกำเนิดที่ผู้มารับบริการ เฉพาะระยะแรกใช้หลังจากเลิก รับบริการจากศูนย์แล้ว	61
15. ร้อยละของการตั้งครรรภ์ของผู้มารับบริการ เฉพาะระยะแรกหลังจากเลิก รับบริการจากศูนย์แล้ว	62
16. ร้อยละของแหล่งขอมูลที่ผู้มารับบริการทราบเกี่ยวกับการคุมกำเนิด	64
17. ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการคุมกำเนิดหลังสมรสแล้วของผู้มารับบริการ	65
18. ร้อยละของระดับการศึกษาของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว	68
19. ร้อยละของระดับการศึกษาของสามีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว	70
20. ร้อยละของฐานะทางเศรษฐกิจของผู้มารับบริการ	73
21. ร้อยละของการทำงานนอกบ้านของผู้มารับบริการ	77
22. ร้อยละของการทำงานของสามีผู้มารับบริการ	78
23. ร้อยละของชนิดของงานของสามีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว	80
24. ร้อยละของจำนวนบุตรของผู้มารับบริการ	81
25. เปรียบเทียบจำนวนบุตรต่อการมารับบริการวางแผนครอบครัว ตามประเภทของผู้มารับบริการ	จำแนก 82
26. ร้อยละของการเคยมารับบริการทางการแพทย์อื่นๆ ที่ศูนย์บริการ สาธารณสุข	83
27. ร้อยละของอายุผู้มารับบริการทั้งสองประเภท	85
28. เปรียบเทียบอายุต่อการมารับบริการวางแผนครอบครัว ประเภทของผู้มารับบริการ	จำแนกตาม 86

รายการรูปประกอบ

รูปที่

หน้า

1. แสดงอาณาเขตความรับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุขสุพรรณบุรี

24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการกราฟประกอบ

กราฟที่

หน้า

1. เปรียบเทียบระดับการศึกษาของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว
ทั้งสองประเภท 69
2. เปรียบเทียบระดับการศึกษาของสามีของสตรีผู้มารับบริการวางแผน
ครอบครัวทั้งสองประเภท 71
3. เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว
ทั้งสองประเภท 75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย